

MARK & STALD

FAGLIGT TALT

AF JENS F. THOMSEN, LEMVIGEGNENS LANDBOFORENING

HESTEBØNNE – EN FASCINERENDE AFGRØDE OG SUPER FODER!

Endelig fik jeg hestebønnerne høstet på mit lille fritidsbrug. Den 2. oktober, da jeg endelig fandt én, der ikke havde sat mejetærskeren ind for vinteren. Efter 5 dages 'tørvejr' og med 27 % vand, men let at høste.

Hestebønner er en fascinerende plante. En nem afgrøde – skal egentlig kun såes, strigles og så høstes. Den ser ikke ud af meget i starten, men så i juli pludselig 1,5 m høj og umulig at gå i – flot blomstrende. Men pludselig smider den de sidste blomster og begynder at modne af, for så i september at ligne noget der er tilbage efter en skovbrand.

Jeg har en aftale med en mælkeproducent, som vil købe dem. Han har selv en mobil toaster sammen med en nabo. Han har i 3 år stort set kun hestebønner og korn som tilskudsfoder. og ydelsen ligger pænt over 10.000 kg mælk pr. ko.

Beregninger viser, at toastede hestebønner er 3,85 kr./kg værd for kørerne, og sætter vi toastningen til 0,50 kr./kg, må mælkeproducenten betale op til 3,35 kr./kg for råvaren. Jeg bliver tilbudt 2,75 på foderstoffet, efter svind og tørring og rensning, hvilket i mit tilfælde nok ville have kostet 0,25 – 0,30 kr./kg. Mælkeproducenten vil også give 2,75 kr./kg, men vil bare have korrigeret for vand og frarensning.

Tørringen bliver foretaget i forbindelse med toastningen, så det skulle jeg ikke betale ret meget for. Med et udbytte på 3500 kg/ha (korr til 15 % vand), har jeg en fremstillingspris på ca. 2 kr./kg. Derfor er det, som jeg ser det, en win-win for både planteavler og mælkeproducenter.

Så bare kom i gang med både dyrkning og fodring. PS der er 40 pct. tilskud til mobiltoaster – ansøgning kan nås endnu.

“ Kom bare i gang med både dyrkning og fodring.

PS der er 40 pct. tilskud til mobiltoaster – ansøgning kan nås endnu.

Det private affaldshåndteringselskab KomTek Miljø i Holsted kildesorterer affald på deres Ecogi-maskin. Billedet viser det fraserede materiale, som ikke indgår i den pulp, der sendes til biogasanlæggene. Foto: Erik Fog.

Recirkulering kræver nye kompetencer

Industri og affaldsselskaber har produkter, der kan blive til gødning i det økologiske landbrug, og økologerne mangler dem. Udfordringen er at gøre op med gamle vaner, skabe nye kontakter og balancere gødningernes næringsstoffer, så de bliver anvendelige i praksis

ØKOLOGI-KONGRES 2015
AF BJARNE HANSEN

Vi skal øge det økologiske landbrugsareal, og vi vil gerne udfase den konventionelle husdyrgødning. Hvis begge dele skal lykkes, skal vi have recirkuleret næringsstofferne fra de kilder, som i dag behandler eller forbruger de varer, det økologiske jordbrug producerer.

Recirkulerede næringsstoffer er alt det, der er tilgængeligt nu men også det, der måtte komme på kortere og længere sigt og i tilstrækkelige mængder til, at det kan blive en økonomisk forretning at udnytte dem. Det kan være have/parkaffald, kildesorteret husholdningsaffald, industriaffald, struvit, biogasgylle m.m.

En liste over tilgængelige produkter i nærområdet findes allerede i Økologisk Landsforenings elektroniske gødnings-

katalog. Her kan man se hvilke recirkulerede gødninger, der er til rådighed i hver kommune og en kort beskrivelse af det enkelte produkt.

Vi skal åbne dørene

Men det er ikke nok, at disse alternative gødninger findes. Vi taler om samhandelspartnere, vi ikke plejer at handle med, gødningsprodukter, vi ikke er vant til at håndtere, og indhold af næringsstoffer, vi ikke på rygraden kender værdien af. Det er mange kontante udfordringer på en gang, og de løser ikke sig selv.

De første landmænd er i gang med at bruge og høste erfaringer med recirkulerede produkter, og i 2016 vil flere for-

håbentlig følge trop i takt med, at disse erfaringer deles landmand til landmand. I projektet 'Næringsstofferne tilbage til marken' vil vi det kommende år arrangere markvandring og bedriftsbesøg, hvor denne videndeling kan finde sted.

Prisen på gødningerne spiller en afgørende rolle, og projektet leverer et beregningsværktøj, der kan fastlægge, hvad prisen må være for de recirkulerede næringsstoffer kørt ud på marken. Værktøjet vil blive præsenteret på Økologikongressen i november.

Endelig skal sælger og køber finde hinanden og finde nye veje for dialog omkring indkøb, prissætning og leverings-sikkerhed. Der skal simpelthen skabes

Næringsstofferne retur til markerne – køreplan og aktion

Det primære formål med projektet er at skabe grundlag for, at restprodukter og affald fra industrien og samfundet fremadrettet bliver anvendt som gødningskilder i økologisk landbrug.

Projektet arbejder derfor med at fjerne barrierer og skabe strukturer, så flere restprodukter og affald fra industri og samfund kan anvendes som gødningskilder i økologisk landbrug igennem følgende indsatser:

- Forvaltning af regler
- Dialog med kommuner og virksomheder
- Økonomisk beregningsværktøj til landmænd
- Næringsstoffer på den lange bane
- Landmandscases

SEGES gennemfører projektet Næringsstofferne retur til markerne i 2015 og 2016 med bidrag fra Økologisk Landsforening.

nye partnerskaber med folk uden for landbrugserhvervet. De kender ikke os, og vi kender ikke dem, og måske taler vi hver vores sprog. Vi skal åbne døre, overvinde barrierer og gøre en indsats for at gøre os interessante, så næringsstofferne ikke bliver solgt til anden side.

Kend din gødning

En særlig udfordring ligger i den praktiske håndtering af gødningerne og kendskabet til deres indhold. Vi skal have dokumentation for ønskede og uønskede stoffer i gødningerne.

Sammensætningen er anderledes, end vi er vant til – ofte er der ikke meget kvælstof i. Skal de anvendes i praksis, skal de afbalanceres i forhold til planternes behov. Det kan ske på forskellige måder, som er mere eller mindre nemme at gå til.

Den økologiske planteavler kan selv eller sammen med andre indkøbe og blande forskellige gødninger, så de bedre matcher afgrødernes behov. Sædskifte og afgrødevalg skal måske justeres i forhold til en langsommere frigivelse af næringsstoffer fra gødningen.

Biogasanlæg er en anden måde at samle og blande sig til en mere ensartet gødning på. Den konventionelle gylle giver relativ hurtig udnyttelse af kvælstof som er afgørende

for mange landmænd. Biogasgylle med mange slags recirkuleret biomasse vil kunne give samme 'hurtige' N-virkning og derved lægge sig op af den nuværende måde at gød-ske på.

Endelig kunne forarbejdningen af recirkulerede produkter være et selvstændigt forretningsområde for driftige landmænd eller andre iværksættere. Spørgsmålet er dog, om markedet er tilstrækkeligt interessant til, at aktører udefra vil investere, så længe der ikke er en dato for udfasning af den konventionelle husdyrgødning.

Arbejdet fortsætter

Her i 2015 har vi afviklet møderækker med økologiske landmænd om recirkulering. Der er stor interesse for emnet, og flere mener, recirkulering er helt afgørende for deres fremtid som økologiske landmænd. Derfor ligger der et vigtigt arbejde i at holde processen i gang og finde udveje og praktiske løsninger, så de næringsstoffer, som pt. forlader de økologiske ejendomme, kan komme tilbage og reelt erstatte den konventionelle gylle. Det arbejde fortsætter vi i 2016.

Bjarne Hansen er økologikonsulent i Økologisk Landsforening

Forskning fastslår effekt af gyllelugtsreducerende produkt

TEKNOLOGI: Nye undersøgelser fra ForceTechnology viser, at det naturlige produkt Active NS reducerer lugtgener fra gylle med op mod 38 procent. Produktet har dernæst vist sig at højne gødningsværdien som følge af en øget binding af ammoniakken på hele 45 procent. Flere danske landmænd har fået øjnene op for Active NS. En af dem er Landmand Harald Skov fra

Tørring. Han producerer 15.000 slagtesvin om året, og hos ham er produktet kommet for at blive: Årsagen til den velkendte gyllelugt skal findes i kvælstoffet, og det er dette kvælstof, som Active NS binder til gyllen, og dermed reduceres lugten. Pulveret, som er et 100 pct. naturprodukt bestående af tre typer forarbejdede lerminerale, der blandes op med vand og fordeles

i stalden, når denne er tømt for gylle. Hos producenten FCSI, der har base i Silkeborg, er man begejstret for nu også at have forskningen i ryggen. Virksomheden, der er vokset med 100 pct. siden starten i 2011, hævder i en pressemeldelse, at de har bragt Active NS frem til i dag at være et af de mest sælgende gylleadditiver i Europa.

JH STALDSERVICE A/S

A HYLDGAARD GROUP COMPANY

Få 40 % i øko. investeringsstøtte

- JH Staldservice hjælper med papirarbejdet

Siden d. 22. oktober er det mulig at søge Økologisk investeringsstøtte for alle økologiske produktioner i Danmark. Du kan søge om tilskud til investeringer i nye teknologier som er optaget på teknologilisten.

JH Staldservice kan hjælpe med at få tilskud til en lang række produkter som vi sælger, servicere og har en stor specialviden omkring.

Herunder er et udpluk af, hvad vi kan være behjælpelig med i forhold til søgning af øko. investeringsstøtte:

- Automatisk fodervogn
- Foderblandeanlæg
- Havre-afskaller
- Fasefodring/to-strengt foderanlæg
- Crimpning af korn
- Silo og opbevaringsanlæg
- Automatisk foderanlæg til grovfoder
- Strøanlæg
- Strøning af dybstrøelse
- Kompostanlæg
- Kompostvender
- Gårdbiogasanlæg
- Forbehandlingsanlæg for plantebiomasse til biogas
- Udmugning
- Gødningsvandingsudstyr
- Udsprinklingsanlæg
- Overbrusningsanlæg

JH Staldservice tilbyder at hjælpe dig med at opnå tilskud og løbende besparelser på din drift i årene fremover. Oven i købet har vi mulighed for at finansiere dine nye investeringer over en årrække, hvis du ønsker det.

JH Staldservice samarbejder med et af de førende rådgivningsfirmaer indenfor investeringsstøtte. Firmaet Ascending. Ascending tilbyder at lave ansøgningsarbejde for dig og koordinerer med JH Staldservice omkring strategien for ansøgning og de nødvendige priser på udstyret.

Erik Poulstrup
Projektleder og indehaver
Ascending ApS
www.ascending.dk

Øverst: Pulpen, som er tilbage, når alt det ikke-komposterbar materiale ved hjælp af vand er frasorteret affaldet.

Nederste: Ecogi-maskinen hos KomTek Miljø klarer arbejdet med at sortere affaldet. Fotos: Erik Fog.

Værktøjer til landmanden:

Økologisk Landsforening har udarbejdet et kommuneopdelt katalog over produkter, der kan tilbageføres til landbruget.

Se det på www.okologi.dk/landbrug/viden/goedningskataloget